

Kliimaministeerium
info@kliimaministeerium.ee

Teie 20.09.2024 nr 1-4/24/4493;
KLIM/24-0950/-1K
Meie 07.11.2024 nr 1.1-11/4186-3

**Keskkonnatasude seaduse ja
maapõueseaduse muutmise eelnõu
väljatöötamiskavatsuse
kooskõlastamine**

Austatud proua Alender

Kooskõlastame keskkonnatasude seaduse ja maapõueseaduse muutmise eelnõu väljatöötamiskavatsuse (edaspidi *VTK*) järgmiste märkustega:

1. VTK-s on mitmes kohas viidatud riigi osalusele. Ebaselgeks jääb, kas riik osaleb kontsessioonis üksnes lepingupartnerina või mõeldakse, et riik hakkab olema osanik/aktsionär ettevõtjas. Viimasel juhul tuleb kindlasti hästi läbi analüüsida ja põhjendada, miks osaluse omandamine on tingimata vajalik ja vältimatu. Meie eelistus on, et kontsessiooni üle teostab riik vaid järelevalvet ilma äriühingus osalust omandamata, seda enam, et kui riigi osalus jääb väikeseks (osaluse suurus peab olema kooskõlas riigivaraseadusega), siis millist võimu riigi osalus riigile sellises äriühingus annaks? Ühtlasi palume üle vaadata sõnade „kontsessioon“ ja „kontsessiooni menetlus“ kasutus, sest VTK-s kasutatakse neid erinevas tähenduses.

2. Punktis 5 loetletud uuringute nimekirjas on välja toodud „Keskkonnahoidlike riigihangete analüüs“ ja „Riigihangete valdkonna 2020. aasta ülevaade“. Selgitavast lõigust ei selgu, kuidas täpsemalt need nimetatud analüüsid on seotud VTK kirjeldatud eesmärkidega. Kui nimetatud uuringud on kavas ka eelnõu seletuskirjas esitada, siis palume selgitada nende seost kavandatava muudatusega.

3. VTK-s on korduvalt väidetud, et era- ja munitsipaalmaal pinnakattemaavarade tasustamisel ei saa maavara kaevandamisõiguse tasus olla riigitulu komponenti. Selgusetuks jääb, millistel kaalutlustel-argumentidel nimetatud seisukoht tugineb.

4. VTK-s on märgitud, et elanikele kaevandamisega seotud mõjude kompenseerimiseks tuleb elanikel esitada kord aastas taotlus. Palume kaaluda hüvitiste väljamaksmise erinevaid võimalusi, sh selliselt, et elanikud ei peaks iga-aastaseid taotluseid esitama.

5. Eelnõu seletuskirja tuleb lisada riigiabi analüüs, st analüüsida, lähtudes Euroopa Komisjoni riigiabi mõiste teatisest, kas kavandatavad muudatused võivad potentsiaalselt kaasa tuua riigiabi andmise. Riigiabiga on tegemist, kui täidetud on kõik viis kriteeriumi: meede on suunatud ettevõtja(te)le ehk tegemist on majandustegevusega; meedet rahastatakse riigi, linna või valla vahenditest; meetmel on valikuline iseloom, st ta on suunatud teatud ettevõtjale, ettevõtjate gruppide või mingite kindlate kaupade tootmiseks; meede annab eelise

abi saajale ja meede moonutab või võib moonutada konkurentsi ja kaubandust Euroopa Liidu riikide vahel.

Nt maapõueseadusesse kavandatakse lisada maavarade kontsessiooni puudutav peatükk. VTK osas 7.2 on kirjas, et maavarade kontsessioonimenetlus tähendab mitmest kriteeriumist lähtuvat konkurssi uurimis- või kaevandamisloa saamiseks konkreetset alale või mäeeraldisele riigi poolt määratud tingimustel. Kui kontsessiooni all on mõeldud eri- või ainuõiguse andmist, siis selleks, et vältida võimaliku riigiabi andmist kontsessioonäärile on vajalik analüüsida, kas tegemist on turutingimustel tehinguga, mis ei anna eelist.

Euroopa Komisjoni riigiabi mõiste teatise punkt 55 ütleb „Igal juhul on tegemist riigi vahendite üleminekuga, kui avaliku sektori asutused ei võta tavapärast ja üldisele ligipääsusüsteemile vastavat summat ligipääsu eest riigi varale ja loodusvaradele või ei tee seda eri- ja ainuõiguste andmisel“.

Riigiabi mõiste teatise punkt 53 ütleb samuti „Ligipääsu andmine riigivarale või loodusvaradele või eri- või ainuõiguse andmine ilma piisava turumääradele vastava tasuta võib kujutada endast riigituludest loobumist (ning eelise andmist).“

Seega, kui eri- või ainuõigused antakse madalama tasu eest, kui on turuhind, siis oleks tegemist riigi vahenditega, mis on üks riigiabi olemasolu kriteerium, kuid eeldatavalt oleksid ka ülejäänud riigiabi kriteeriumid sel juhul täidetud. Sellise olukorra saab välistada nt oksjoniga, kus määravaks on hind.

6. VTK osas 3. Eesmärk ja saavutatava olukorra kirjeldus on toodud ka VTK-ga kavandatavate muudatuste eesmärgid/tulemused. Eesmärk 2 viitab enampakkumisele, mis eeldatavalt välistaks riigiabi, kuid eesmärgis 4 on kirjas, et „tagatakse kaevandatud ressursi vähemalt esialgne väärindamine Eestis“, mis tekitab küsimuse, kas selline tingimus võib olla vastuolus EL toimimise lepingus toodud kaupade ja teenuste vaba liikumisega. Lisaks, kuna riigiabi mõiste teatise punktides 94 ja 95 on tehingu turutingimustele vastavuse kohta kirjas, et varade, kaupade teenuste müük peaks olema tingimusvaba ning ostja valimisel olema ainsaks asjakohaseks kriteeriumiks kõrgeim hind, siis võib kaevandatud ressursi Eestis väärindamise nõude lisamine siiski tähendada, et tegemist pole turutingimustel tehinguga.

7. Keskkonnatasude seaduse puhul tuleb analüüsida, kas tasude muutmise puhul võib tegemist olla valikulisusega (riigiabi üks kriteeriumidest, vt riigiabi mõiste teatise osa 5). Maksude/tasude puhul hinnatakse valikulisust kolmeastmelise analüüsiga (vt täpsemalt riigiabi mõiste teatise punktid 132–141).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jürgen Ligi
rahandusminister

Virge Aasa 5885 1493

Virge.Aasa@fin.ee

Karoli Niilus 5885 1381
Karoli.Niilus@fin.ee

Maris Kalda 5885 1434
Maris.Kalda@fin.ee

Kaupo Raag 5885 1386
Kaupo.Raag@fin.ee